

HÖLGYEIM ÉS URAIM! TISZTELT VENDÉGEINK!

Bárki zavarban lenne, ha most itt kellene állnia helyettem, hiszen Zalán Tiborról és a költészetéről beszélni még a legnagyobbaknak is feladja a leckét, hát még nekem! Így ezzel itt most öt percben nem is próbálkozom, hiszen életművének a töredéke se férne bele! Röviden a lényeg: a hagyományosnak, népi szürrealistának is mondott kezdeti lírája, majd hangos avantgárd korszaka után is mindvégig a *költészet örök kísérletezője* maradt. És valóban neki lett igaza!

A '80-as évek közepe körül ismerkedtünk meg, amikor még élő volt az Írószövetség mellett működő, a fiatal írókat összefogó József Attila Kör, és senki nem gondolta, hogy mi lesz velünk később. Pár év múlva a *Kortárs* versrovatának szerkesztője lett, és a *Kortárs*-ban akkor megjelent versemet éppen ő közölte 1988-ban!...

A Zalán Tibor-történet azonban sokkal korábbiól indul. Az első verseskötete mellett (*Földfogyatkozás*, 1980) az *Arctalan nemzedék* című 1979-es, az *Életünkben* megjelent esszéjével (Életünk, 1979. 11. szám, 957–968. oldal – *Fasírt, avagy viták a „fiatal irodalomról”*, JAK füzetek 1., 1982, 35–56. oldal) robbant be a magyar irodalomba, amivel óriási vihart kavart, és hirtelen sok barátot és sok ellenséget szerzett. Később a *Kortárs* versrovatát szerkesztve még több ellenséget! Ekkoriban sokat írt a pályakezdő fiatal költők köteteiről, leginkább az akkor havonta megjelenő *Könyvvilág* – már senki nem emlékszik rá – oldalain olvashatók ezek. Már itt érezhető volt, legalábbis én így éreztem, Zalán Tibor – szinte egyedülként – naponta próbálja befogni a fiatal alkotókat, próbál segíteni rajtuk, könyvismertetésekkel ír, szervez, összehoronál, az egész Kárpát-medencére kiterjedő figyelmé már akkor káprázatos volt.

Közéleti tevékenységéről se feledkezzünk meg. Részt vett többek között 1979-ben a Lezsák Sándor által szervezett *Fiatal Írók Találkozásán* Lakiteleken, a József Attila Kör jelentős, de kevésbé ismert 1980-as szentendrei tanácskozásán, valamint az emlékezetes 1985-ös lakiteleki Antológia-esten is, ahol első felolvasó szereplőként így kezdte a versét: „*valahogy majd csak felnő gyermekünk nyelvünkből / is marad talán valamennyi rá s neve alá oda- / írhatja még egy ideig állampolgárságát is – magyar...*” (Z. T.: *És néhány akvarell*, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1986, 37. oldal – *Élő Antológia*, Lakitelek, 1985. október 22. – Antológia Kiadó, Lakitelek, 2011, 42. oldal). Szavaltta mindezt 1985. október 22-én (!) a besúgók népes tábora és kb. 500 ember előtt! Egy *szonettnyi költő* (Nagy Gáspár akkori megfogalmazása) volt ott jelen a színpadon, én kb. a hatodik sorban ültem...

Évekkel később meghívtam Kecskemétre a fiamék iskolájába író-olvasó találkozóra, ekkor jelent meg a *HI-SZEN, a guruló madár* című gyerekeknek írt könyve. Első szóra jött, nagy sikere volt. A találkozó után az akkori lakótelepi kis lakásunkban olyan omlettet készített nekünk, amelyet korábban sose ettem!

Sajnos sok mindent nem tudok róla, bár illene tudnom, de nem jártunk össze, Kecskemét azért elég messze van Budapeستől ahhoz, hogy az ember éjszakai bulizásokra adja a fejét. Keveset tudok például arról, hogy mi minden vitte rá bizonyos élethelyzeteiben a meredek váltásokra, és még sorolhatnám... Ezek lelki mozgatórugói érdekelnének leginkább. A köteteiből ugyan sok minden kiderül, de azért mégse... Én is azt szoktam mondani, hogy *nem életrajzot írok, hanem verset!*...

Ritkán találkoztunk az elmúlt évtizedekben, de közös író-ismerőseinken, barátainkon – például Buda Ferenc, Alexa Károly, a chicagÓi *Szívárványt* szerkesztő Mózsi Ferenc költő, Szokolczay Lajos, Tóth Erzsébet vagy Bozók Ferenc papköltőn – keresztül mégis *tudtunk* egymásról. Nem látok bele Zalán Tibor lelkébe, de én is éreztem sokszor úgy, ahogyan ő egy verskezdetben írta: „*én / nem haldoklom / én így élek!*” Tiszteletből egyik versembe bele is csempésztem ezt a pár sort...

Talán akkor kerültem közelebb a verseihez, amikor megtudtam, hogy neki is van némi zenei előképzettsége és ő is elveszítette a bátyját, mint korábban én... Ezekről azonban soha nem beszéltünk. Szolnok, Abony, Nagykőrös után akkor érkezett Szegedre egyetemistaként, amikor én még csak elsőéves voltam az építőipari szakközépiskolában. Igen, a Vedresben! Egy rá jellemző mondata azonban nemrég belém nyilalt: „*Azt hittem, költőnek lenni nagy dolog, ma már tudom, mekkorát tévedtem!*”

Az évtizedek során Zalán Tibor látszólag kivonult az irodalomból. Nem tagja egyetlen írószervezetnek sem – *ő maga az írószervezet!* Egyszemélyes intézmény, a magyar irodalom hajdani „fenegyereke”, író, költő, drámaíró, dramaturg és még ki tudja, hogy micsoda! Ő nem hivalkodik, *nem tülekszik még saját maga elé is, mint oly sokan manapság*, ő egyszerűen csak teszi a dolgát, ahogyan azt kell. Számos díjjal elismert, jelentős magyar költő. És igen, kedves Tibor, *ez nagy dolog!* S ahogyan régóta tudjuk tőled: „*a költő mackónadrágban is költő!*”...

Az eddigi díjazottak listájára tekintve Balassi-kardot viszont nem kaphat mindenki! Mindössze 26 magyar költőnek van ilyen kardja! Övé a 27. És örülök, hogy a két különdíjas poétával és a 21 külföldi műfordítóval együtt a sorban éppen övé az 50. szablya!

Ha legközelebb Dél-Koreába megy, ahonnan mostanában megjött, szívesen cipelem a bőröndjét!...

Kecskemét, 2023. február 14.